

Ultraj în timpul serviciului?

Pe lângă condamnarea făptuitorului, se pot obține despăgubiri financiare consistente

Avocat Alexandru IONESCU – Departamentul Juridic SNPPC

Pentru personalul din cadrul Ministerului Afacerilor Interne sau alți funcționari publici, cazurile în care se confruntă cu lovituri, amenințări cu moartea, tentative de atac cu obiecte contondente sau chiar arme ori injurii și umilință în fața colegilor sau a comunității nu sunt doar teorie, ci realitatea întâlnită adesea.

În majoritatea cazurilor de acest gen, accentul cade exclusiv pe pedeapsa penală a agresorului. Mai puțin cunoscut este faptul că polițistul, jandarmul ori militarul agresat poate obține despăgubiri financiare semnificative în instanță, pe calea constituirii de parte civilă în dosarul de ultraj sau, dacă fapta nu este infracțiune, separat, la instanța civilă.

Ce înseamnă constituirea de parte civilă în dosarul de ultraj?

Constituirea de parte civilă în procesul penal (de ultraj) permite solicitarea în instanță de:

- daune morale pentru suferința fizică și psihică,
- despăgubiri pentru afectarea demnității și prestigiului profesional,
- repararea integrală a prejudiciului produs prin infracțiune.

În lipsa formulării unei cereri exprese în acest sens, instanța nu va acorda din oficiu victimei niciun fel despăgubiri.

De unde izvorăște dreptul la despăgubiri?

Infracțiunea de ultraj protejează:

- autoritatea statului,
- exercitarea funcției publice,
- integritatea fizică,
- libertatea psihică a funcționarului.

Însă, dincolo de protecția abstractă a autorității, se adresează durerea fizică, teama ulterioară la intervenții, anxietatea, afectarea imaginii profesionale, expunerea publică și diminuarea autorității în comunitate.

Jurisprudența recentă arată că instanțele acordă despăgubiri reale atunci când aceste elemente sunt bine argumentate și probate.

Ce ia în considerare instanța când stabilește despăgubirile?

În practica judiciară, quantumul daunelor morale este analizat în funcție de:

- gravitatea agresiunii (lovituri, obiecte contondente, arme albe),
- numărul de zile de îngrijiri medicale,
- existența amenințărilor cu moartea,
- intensitatea suferinței fizice,
- impactul psihologic ulterior,
- contextul public al incidentului,
- afectarea reputației profesionale,
- riscul vital sau punerea în primejdie a vieții.

Atunci când prejudiciul este demonstrat riguros, sumele ce pot fi obținute în instanță devin semnificative.

Cât se poate obține în mod realist?

Nu există o grilă fixă, însă în practica actuală:

- despăgubirile pot ajunge la echivalentul a câteva mii de euro,
- în cazuri grave, pot depăși 10.000 EUR,
- în situații extreme (tentativă de omor, leziuni severe, traumă psihică semnificativă), quantumul poate fi considerabil mai mare (de exemplu, în practica noastră avem o hotărâre de condamnare în care făptuitorii au fost obligați la plata sumei de 800.000 RON cu titlul de despăgubiri).

Diferența o face modul în care este construită acțiunea civilă.

Greșeli frecvente ale persoanelor ultragiate:

- nu se constituie parte civilă deloc,
- solicită sume minimale, fără fundamentare,
- nu probează impactul psihologic,
- nu valorifică expertizele medico-legale sau nu obțin certificat medico-legal,
- nu argumentează afectarea prestigiului profesional.

Ultrajul nu este „un risc asumat al profesiei”. Este o infracțiune, iar legea prevede repararea integrală a prejudiciului.

Impactul psihologic – elementul ignorat

Mulți polițiști, jandarmi și militari minimalizează efectele ulterioare:

- reactivitate crescută la intervenții,
- teamă în situații similare,
- stres post-incident,
- afectarea încrederii în siguranța proprie.

Acestea sunt elemente reale, iar instanțele le analizează atunci când sunt susținute prin probe.

De ce este importantă formularea unei cereri corecte și complexe?

Pentru că instanța nu acordă despăgubiri „automat”.

Trebuie demonstrate:

1. Fapta ilicită (ultrajul – stabilită prin condamnare)
2. Prejudiciul (fizic și moral)
3. Legătura de cauzalitate
4. Vinovăția

O cerere bine construită din punct de vedere juridic poate face diferența dintre o sumă simbolică și o despăgubire substanțială. Legea oferă instrumentele necesare pentru a obține o compensație financiară reală.

Pentru o analiză completă a unei spețe punctuale și o evaluare realistă a șanselor de obținere a despăgubirilor, puteți solicita o consultanță juridică dedicată.